

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย
**Creative Leadership of School Administrators Affecting Teacher
Competency Under the Secondary Educational
Service Area Nong Khai**

ธิติสดา แก้วหาญ และ ทนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

Titisuda Kaewhan and Tanongsak Koomkhinam
Khon Kaen University, Nong khai Campus, Thailand
Corresponding Author, Email : titikaewh@kkumail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพ ครูซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา สมรรถนะให้สูงขึ้น โดยมีผู้บริหารเป็นกำลังสำคัญที่จะทำให้เกิดผลดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีภาวะ ผู้นำโดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของครู การวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย 2) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย และ 3) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงสาเหตุกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 291 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.990 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์การ ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ด้านการทำงานเป็นทีม รองลงมา คือ ด้านการมี วิสัยทัศน์ และด้านที่มีการปฏิบัติเป็นลำดับสุดท้าย คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์เป็นลำดับสุดท้าย 2) สมรรถนะครู โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านที่มีการปฏิบัติเป็นลำดับ สุดท้าย คือ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 3) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

* วันที่รับบทความ: 13 พฤษภาคม 2564; วันแก้ไขบทความ 2 มิถุนายน 2564; วันตอบรับบทความ: 3 มิถุนายน 2564

Received: May 13, 2021; Revised: June 2, 2021; Accepted: June 3, 2021

ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_2) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (X_1) และด้านการทำงานเป็นทีม (X_4) สามารถร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ได้ร้อยละ 66.0 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 0.996 + 0.241(X_2) + 0.333(X_1) + 0.187(X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Zy = 0.289(ZX_2) + 0.365(ZX_1) + 0.224(ZX_4)$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; สมรรถนะครู; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstracts

Education is an important tool in building people, building society, and building a nation as the main mechanism for developing quality human resources. Teachers, who are key people in driving education, need to be developed at higher competencies. with executives as the key forces to achieve such results School administrators have leadership, especially creative leadership that influences teachers' behavior and performance. The objectives of this research were 1) to study Creative Leadership of the school administrators in the secondary educational service area nongkhai 2) to study teacher competency in the secondary educational service area nongkhai and 3) to study Creative leadership of the school administrators affecting teacher competency under the secondary educational service area nongkhai. This was the casual research. The samples consisted of administrators and teachers total of 291 samples by stratified random sampling. Study tool was a questionnaire and the reliability of the questionnaire was 0.990. Using stepwise multiple regression analysis method for calculating.

Research finding were as follows; 1) Creative Leadership of school's administrators the overall practice is in the "very" level. Every item, when considered in each aspect, found that the aspect that had the highest mean was team work, following with the vision. And the aspect with the lowest average was creativity 2) Teacher competency the overall practice is in the "very" level. Every item, when considered in each aspect, found that the aspect that had the highest mean was Classroom management, following with the Measurement and evaluation. And the aspect with the lowest average was Curriculum and learning management 3) Creative leadership of the school administrators affecting teacher competency, consisting of 3 aspects, namely Vision, Creativity and Teamwork affect the teacher competency. The predictive coefficient or predictive power was 66.0% with statistical significance at the 0.05 level. These could be formed as the regression equations of unstandardized and standardized score as follows :

The regressive equation in the form of raw score (unstandardized score) :

$$Y' = 0.996 + 0.241(X_2) + 0.333(X_1) + 0.187(X_4)$$

The regressive equation in the form of standard score (standardized score) :

$$Zy = 0.289(ZX_2) + 0.365(ZX_1) + 0.224(ZX_4)$$

Keywords: Creative Leadership; Teacher Competency; Administrators

บทนำ

สภาพสังคมในปัจจุบันท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว จึงต้องจัดการศึกษาให้ทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลง พัฒนากำลังคนของประเทศก้าวทันต่อกระแสอาชีพในปัจจุบัน และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การพัฒนาครูจึงจำเป็นอย่างยิ่งในยุคที่ข้อมูลข่าวสารสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว ทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้แตกต่างกันไปจากเดิม จากที่มีครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนเพียงฝ่ายเดียวไปสู่ระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ผู้เรียนแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น ท่ามกลางภาวะดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับครูในการจัดการองค์ความรู้ให้เกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครูจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานหรือดำเนินกิจกรรมในวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการขององค์การบริหารการศึกษา ตั้งแต่โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ (พงษ์ศักดิ์ ด้วงทา, 2557 : 5)

การที่ครูจะมีสมรรถนะมากน้อยหรือไม่เพียงใดนั้น ผู้บริหารสถานศึกษานับได้ว่าเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้เกิดผลดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีภาวะผู้นำ โดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทย บุคคลทุกระดับทุกฝ่าย (กรองทิพย์ นาควิเชตร , 2551 : 9-18) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นภาวะผู้นำอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี ซึ่งมีลักษณะหรือพฤติกรรมในการนำผู้อื่นและประสานงานผู้อื่นด้วยการสร้างแรงบันดาลใจ สร้างแรงจูงใจ สร้างบรรยากาศในการคิดนอกกรอบ โดยใช้วิธีการใหม่ ๆ นำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ผู้บริหารที่มีความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าเพราะช่วยสร้างสรรค์ความแปลกใหม่ สร้างนวัตกรรม แนวคิดใหม่ ๆ เพื่อนำไปปรับใช้ในการทำงาน ทำให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาวิธีการที่จะพัฒนาการทำงาน และสร้างสรรค์บรรยากาศแห่งการคิดริเริ่ม เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองและทีมงานได้อย่างต่อเนื่อง บุคลากรได้เปิดโลกทัศน์ที่กว้างไกลโดยใช้ความสามารถในการจูงใจ ประสานงาน และนำบุคคลอื่น ๆ อย่างมีวิสัยทัศน์ จินตนาการ และความยืดหยุ่น ด้วยวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ อย่างท้าทายและสร้างสรรค์ โดยอาศัยปัจจัยทางด้าน 1) สภาพแวดล้อมแบบเปิดด้วยการไว้ใจให้อิสระในการคิดและพร้อมสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ 2) แรงจูงใจภายใน ด้วยการมีความอยากความคาดหวัง ความปรารถนา ความเพียรพยายาม มุ่งมั่น ทุ่มเทเพื่อให้เป็นคนทีประสบความสำเร็จ 3) ความรู้เชิงลึกด้วยการมีความรู้แนวกว้างและลึก มีทักษะ ประสบการณ์อันจะผลให้เกิดแนวทางที่ชาญฉลาด ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ , 2555 : 135-160) ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของบุคลากร และองค์กร เนื่องจากภาวะผู้นำมีความเกี่ยวข้องและส่งผลโดยตรงต่อการทำงานร่วมกันของบุคคลในองค์กร ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะ ความรู้ และความเข้าใจในหลักการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยจัดให้มีการพัฒนา สนับสนุน และส่งเสริมสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา เร่งรัดพัฒนาครูบุคลากรทางการศึกษานำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ สร้างเสริมแรงจูงใจ ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญและกำลังใจในการทำงานสามารถจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ เชื่อมโยงกับการเลื่อนวิทยฐานะในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น TEPE Online (Teachers and Educational Personnels Enhancement Based on Mission and Functional Areas as Majors) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม การปฏิบัติจริง (Active Learnig) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21, 2563 : ออนไลน์) ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษารวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการจัดให้มีการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะส่วนบุคคลที่เหมาะสม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 6 ด้าน ได้แก่ 1) การมีความคิดสร้างสรรค์ 2) การมีวิสัยทัศน์ 3) การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว และ 4) การทำงานเป็นทีม เพื่อนำข้อมูลารนเทศที่ได้จากการวิจัยให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการ พัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และเป็นแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะครูให้สูงขึ้น ส่งผลการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐาน การศึกษาและพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย
2. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสาเหตุ (Causal Research) มีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย จำนวน 31 โรงเรียน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา 44 คน ครูผู้สอน 1,134 คน

รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,178 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จากการเปิดตารางของ Krejcie และ Mogan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 291 คน และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น

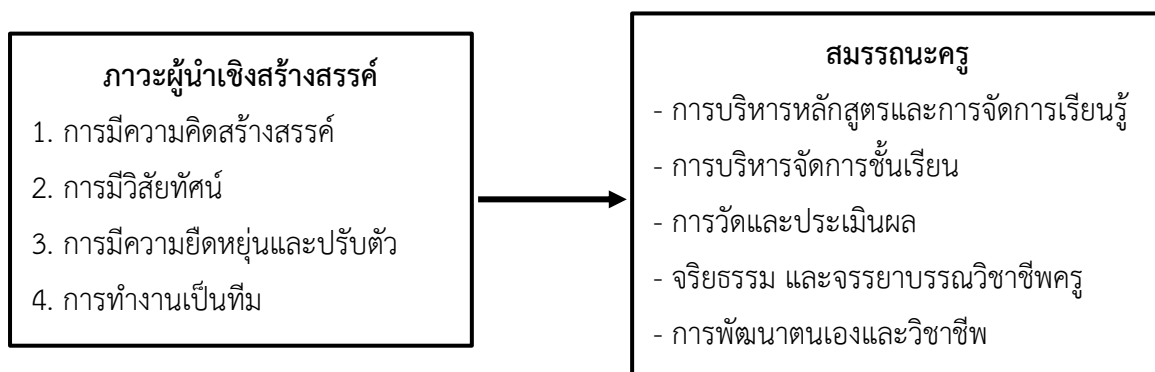
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1 ตัวแปรต้น คือ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ (1) การมีความคิดสร้างสรรค์ (2) การมีวิสัยทัศน์ (3) การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว (4) การทำงานเป็นทีม ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะครู

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index : IOC) จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าระหว่าง 0.6 – 1.0 และตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient: α) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.990 โดยแบบสอบถามจำแนกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ และตอนที่ 3 แบบสอบถามสมรรถนะครูเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้สถิติที่เหมาะสม ดังนี้ 1) การศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) การศึกษาระดับสมรรถนะครู ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 3) การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะครู จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.01 โดยด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.08 รองลงมาคือด้านการมีวิสัยทัศน์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเท่ากับ 3.94

2. ผลการวิเคราะห์สมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.05 โดยด้านการบริหารจัดการชั้น เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.07 รองลงมาคือด้านการวัดและประเมินผล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ด้านการ บริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเท่ากับ 4.01

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient) ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ด้วยกัน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.716 – 0.871 และเมื่อพิจารณา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครู ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.690 0.759 – อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ (X₂) ด้านการมี ความคิดสร้างสรรค์ (X₁) และด้านการทำงานเป็นทีม (X₄) สามารถร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะครูได้ร้อยละ 66.0 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรืออำนาจพยากรณ์ R²= 0.660 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ สมรรถนะครู

ตัวแปรพยากรณ์	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t	p-values
	b	S.E	B		
ค่าคงที่	0.996	0.132	-	7.555	000.
การมีวิสัยทัศน์ (X ₂)	0.241	0.058	0.289	4.173	000.
การมีความคิดสร้างสรรค์ (X ₁)	0.333	0.052	0.365	6.421	000.
การทำงานเป็นทีม (X ₄)	0.187	0.055	0.224	3.405	001.
R = 0.812, R² = 0.660, Adjusted R² = 0.656, S.E. = 0.37907, F = 185.734					

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านวิสัยทัศน์ (X₂) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (X₁) และด้านการทำงานเป็นทีม (X₄) ส่งผลต่อสมรรถนะครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = 0.000 - 0.001$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 0.241, 0.333, 0.187 ตามลำดับ แสดงสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$Y' = 0.996 + 0.241(X_2) + 0.333(X_1) + 0.187(X_4)$$

เมื่อเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน โดยพิจารณาจากค่าเบต้า (Beta) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X₂) มีค่าเบต้าเท่ากับ 0.289 รองลงมาคือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (X₁) มีค่าเบต้าเท่ากับ 0.365 และด้านการทำงานเป็นทีม (X₄) มีค่าเบต้าเท่ากับ 0.224 ตามลำดับ แสดงสมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Z_y = 0.289(ZX_2) + 0.365(ZX_1) + 0.224(ZX_4)$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีลักษณะหรือพฤติกรรมในการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และกำหนดวิสัยทัศน์ลงสู่การปฏิบัติจริง รวมถึงผู้บริหารมีความยืดหยุ่นและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับ ปิยวรรณ รามศิริ (2561 : 14) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ความเป็นไปได้โดยรวมของรูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การทำงานเป็นทีม การเน้นผู้รับบริการ การคิดสร้างสรรค์ การสร้างแรงบันดาลใจและการแก้ปัญหา และสอดคล้องกับ กฤษพล อัมระนันท์ (2559 : 1) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่วังค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่วังค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดดังนี้ คือ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการมีวิสัยทัศน์ จากการวิจัยที่พบว่าด้านการมีความคิดสร้างสรรค์เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดนั้นอาจเนื่องมาจากลักษณะการทำงานขององค์กรเป็นระบบข้าราชการที่มีโครงสร้างซับซ้อนทั้งในด้านอำนาจ บทบาทและหน้าที่ ขาดความยืดหยุ่นคล่องตัวในการ

ปฏิบัติงาน มีกรอบการปฏิบัติ กฎระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจนทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดความเคยชิน ไม่กล้าคิดนอกกรอบ เพราะกลัวความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นตามมา ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดการรับฟังแนวความคิดใหม่ๆ จากคนรอบข้าง มีมุมมองที่ไม่หลากหลาย ซึ่งในความเป็นจริงการที่ผู้บริหารจะมีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ได้ไม่ได้แปลว่าผู้บริหารต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นพิเศษ ผู้บริหารบางคนมีความคิดใหม่ ๆ มากมาย แต่ใช้จริงไม่ได้สักอย่าง ซึ่งสิ่งที่ผู้บริหารควรทำ คือ การบริหารความคิดสร้างสรรค์แทนด้วยการรับฟังความคิดใหม่ ๆ (สุภาพ ฤทธิ์บำรุง, 2556 : 126)

2. สมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายให้ความสำคัญกับสมรรถนะครูตามกรอบการประเมินสมรรถนะครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบไปด้วยสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีและเลื่อนวิทยฐานะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 : 1-2) สอดคล้องกับ สุธี บุรณะแพทย์ (2557 : 82-85). ได้ศึกษา เรื่อง สมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า สมรรถนะหลักทั้ง 4 ด้านของครู โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะประจำสายงานทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ จินตนา เหล็กแจ็ก (2561 : 9-10) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยสมรรถนะครูที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า ระดับสมรรถนะครู โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน อันดับสุดท้ายคือ ด้านภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู จากการวิจัยที่พบว่าด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดนั้น อาจเนื่องมาจากครูขาดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยียังไม่หลากหลาย และไม่น่าสนใจเท่าที่ควร ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังจัดการเรียนรู้ในลักษณะเน้นเนื้อหา ความจำ (Passive Learning) มากกว่าการเรียนรู้ที่ผู้เรียนลงมือกระทำด้วยตนเอง (Active Learning) ด้วยเหตุนี้เองจึงเป็นสาเหตุสำคัญสาเหตุหนึ่งส่งผลให้การศึกษามีไม่ประสบความสำเร็จด้านคุณภาพของผู้เรียนตามที่หลักสูตรต้องการ (ยุภาลัย มะลิซ้อน, 2563 : 233-234) สอดคล้องกับ ฉัตรชัย หวังมีจงมี (2560 : 47) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 : ปรับการเรียน เปลี่ยนสมรรถนะ พบว่า ปัญหาของครูผู้สอนในปัจจุบัน มี 2 ประการ คือ 1) ครูยังคงใช้รูปแบบการสอนแบบดั้งเดิม และ 2) ครูผู้สอนขาดจิตวิญญาณในความเป็นครู สำหรับสมรรถนะของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 มี 7 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง 2) สมรรถนะด้านการวัดประเมินผลเพื่อการพัฒนา

และคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายระหว่างบุคคล 3) สมรรถนะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี และการรู้เท่าทันสื่อ 4) สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ 5) สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 6) สมรรถนะด้านการข้ามวัฒนธรรม 7) สมรรถนะด้านการเป็นผู้อำนวยการความสะดวกและแนะแนวทาง

3. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย พบว่ามีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 3 ด้าน คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_2) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (X_1) และด้านการทำงานเป็นทีม (X_4) สามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ว่าส่งผลต่อสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ร้อยละ 66.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับอารีรัตน์ เฟ็งสีแสง (2558 : 101) ได้ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีวิสัยทัศน์ และได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.527 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรือการพยากรณ์ ร้อยละ 27.80 และสอดคล้องกับ เจษฎาภรณ์ นันติลภ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของภาวะผู้นำแบบสนับสนุนกับประสิทธิผลในการทำงานของครูมีความสัมพันธ์สูงสุด ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวทำนายประสิทธิผลในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 คือ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน และภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม โดยร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลในการทำงานของครู ร้อยละ 56.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยพบว่า มีตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ไม่สามารถพยากรณ์ได้ว่าส่งผลต่อสมรรถนะครู แม้ว่าจะมีงานวิจัยที่ พบว่า โรงเรียนในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการบริหารที่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งต้องใช้ความยืดหยุ่นในการบริหารมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง คิดนอกกรอบ บูรณาการวิธีการทำงานได้หลากหลาย เปิดโอกาสและรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่แตกต่างจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง นำความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ในการพัฒนาโรงเรียน มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกันของครูและเสริมสร้างความร่วมมือร่วมใจของครูในการปฏิบัติงาน (สมจิตร ชูศรีवास, 2562 : 59) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ มีการปรับเปลี่ยนผู้บริหาร

การศึกษาบ่อย ส่งผลให้นโยบายมีการเปลี่ยนแปลง บุคลากรมีการโอนย้ายและบรรจุแต่งตั้งดำรงตำแหน่งใหม่ เกิดการปฏิบัติงานไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ และยังอยู่ในช่วงเวลาการปฏิรูปกระทรวงศึกษา ทำให้ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูขาดปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ส่งผลต่อบรรยากาศในการทำงาน เกิดผลกระทบต่อกิจกรรมและความรู้สึก ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการส่งเสริมการจัดการศึกษา สามารถคิดแก้ปัญหาในสถานการณ์คับขันได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง สามารถเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์เดิมมาใช้ในการบริหารงาน รวมทั้งกระตุ้นครูและบุคลากรให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การคิดนอกกรอบ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา

2. จากการศึกษาสมรรถนะครูในภาพรวม พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารและครูจะต้องร่วมกันสร้างและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดผลการเรียนรู้ที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน เน้นการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3. จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานเป็นทีม ส่งผลต่อสมรรถนะครู ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ควรส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการฝึกทักษะการมีความคิดสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์ และการทำงานเป็นทีม เพื่อให้เกิดมุมมองใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารงาน นำมากำหนดนโยบายและแผนงานลงสู่การปฏิบัติจริง ที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูสู่การเป็นครูที่มีสมรรถนะต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จมีผลงานที่ได้รับการยอมรับจากชุมชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ สามารถพัฒนาครูสู่การเป็นครูที่มีสมรรถนะ
2. ควรศึกษาตัวแปรภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการแก้ปัญหา เป็นต้น เพื่อให้การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรองทิพย์ นาควิเชตร. (2551). ภาวะผู้นำแบบสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา . *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 31 (4), 9–18.
- กฤษพล อัมระนันท์. (2559). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน อำเภอแม่वंงก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2*. การค้นคว้าอิสระครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาการบริหาร. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). *โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา อาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จินตนา เหล็กแจ็ก. (2561). ปัจจัยสมรรถนะครูที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การสมรรถนะสูงของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัย บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 12 (2), 9–20.
- เจษฎากรณ์ นันดิลก. (2556). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการ ทำงานของ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1*. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ฉัตรชัย หวังมีงมี. (2560). สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21: ปรับการเรียนเปลี่ยนสมรรถนะ. *Journal of HR intelligence*. 12 (2), 47-63.
- ปิยวรรณ รามศิริ. (2561). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*. 15 (28), 12 – 25.
- พงษ์ศักดิ์ ด้วงทา. (2557). *การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพิษณุโลก เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัย บัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- ยุภาลัย มะลิซ้อน. (2563). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศาสตร์*. 7 (8), 230 – 243.
- สมจิตร ชูศรีवास. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพหุพันธ์ เขต 1. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*. 9 (3), 53 - 61.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. (2563). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2563. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2563. แหล่งที่มา: https://www.sesao21.go.th/?page_id=147.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุธี บุรณะแพทย์. (2557). *สมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3*. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สุภาพ ฤทธิ์บำรุง. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อารีรัตน์ เพ็งสีแสง. (2558). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูที่ส่งผลต่อความเป็นครูมืออาชีพในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 38 (4), 101 – 109.